

**Nonna-Omena Helojoki**

**Pohjois-Suomen seurakuntien nuorisotyöntekijöiden näkemyksiä työstään**

**Opinnäytetyö**

**KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU**

**Kansalaistoiminta ja nuorisotyö**

**Toukokuu 2010**

## TIIVISTELMÄ

<b>Yksikkö</b> Humanistinen ja kasvatusala, Ylivieskan yksikkö	<b>Aika</b> Toukokuu 2010	<b>Tekijä/tekijät</b> Nonna-Omena Helojoki
<b>Koulutusohjelma</b> Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
<b>Työn nimi</b> Pohjois-Suomen nuorisotyöntekijöiden näkemyksiä työstään		
<b>Työn ohjaaja</b> KT Reetta Leppälä	<b>Sivumäärä</b> 38	
<b>Työelämäohjaaja</b>		
<p>Tämä työ lähtee liikkeelle kirkon merkityksestä Suomessa opettajana ja kasvattajana. Nuorisotyön tekeminen on syntynyt tarpeesta, johon seurakunnat vastasivat. Kirkon nuorisotyöntekijöiden koulutuksella on pitkät perinteet Suomessa. Tällä hetkellä kirkon nuorisotyöntekijäksi valmistutaan ammattikorkeakoulusta. Tässä työssä tulee myös ilmi alan opiskelijoiden halua ja sitoutumista kirkon töihin.</p> <p>Tutkimusosa on tehty Oulun hiippakunnan alueella. Haastattelemalla tehdyssä tutkimuksessa on selvitetty Pohjois-Suomen alueen nuorisotyönohjaajien ajatuksia aiheista: millaista on uskonnollinen osallistuminen, koetko kaipaavasi jotain lisäkoulutusta työhösi ja millaisia pelkoja ja haaveita näet työsi tai kirkon tulevaisuudessa. Tuloksissa näkyi että seurakunnan toiminnan halutaan erottuvan muiden tahojen tarjonnasta, lisäkoulutusta kaivataan ja toiveiden ja pelkojen aiheina oli maallistuminen ja sen estäminen.</p>		
<b>Asiasana</b> Nuorisotyö, nuorisotyöntekijä, Oulun hiippakunta, Pohjois-Suomi, seurakunta		

**ABSTRACT**

<b>CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES</b> Humanities and Education, Ylivieska	<b>Date</b> Toukokuu 2010	<b>Author</b> Nonna-Omena Helojoki
<b>Degree programme</b> Civic Activity and Youth Work		
<b>Name of thesis</b> How youth workers living in North Finland see their work		
<b>Instructor</b> Ed.D Reetta Leppälä		<b>Pages</b> 38
<b>Supervisor</b>		
<p>First in this work there is some discussion on the importance of the church as an educational authority in Finland from the early years of 1800.</p> <p>There was a need for youth work and parishes answered that call. In Finland there is a long tradition of educating youth workers. Nowadays all youth workers graduate from university of applied sciences. This work was also about the commitment of students and already graduated youth workers to work for the church.</p> <p>The research for this work was carried out in the diocese of Oulu by interviewing youth workers of parishes. The interview was about thoughts concerning religious participation, education and fears and hopes for the future. The results showed that the respondents hope that the church activities would stand out from the activities of others. They also hoped for more education. Their fears and hopes were related to secularism and its prevention.</p>		
<b>Key words</b> Diocese of Oulu, North-Finland, parish, youth work, youth worker		

**TIIVISTELMÄ**  
**ABSTRACT**  
**SISÄLLYS**

<b>1 JOHDANTO</b> .....	<b>1</b>
<b>2 NUORISOTYÖ SYNTYY TARPEESTA</b> .....	<b>2</b>
2.1 Lukutaidon opettajasta laaja-alaiseksi kasvatuksen ammattilaiseksi .....	2
2.2 Nuorisotyönohjaajien koulutus .....	4
2.3 Nuorisotyö alana ja ammattina .....	7
<b>3 NUORENA SEURAKUNTALAISENA</b> .....	<b>10</b>
3.1 Usko tuntuu vieraalta, traditiot tutuilta.....	10
3.2 Ei kohde vaan toimija.....	11
<b>4 TUTKIMUSONGELMAT JA – MENETELMÄ</b> .....	<b>15</b>
4.1 Tutkimusongelmat.....	15
4.2 Tutkimusmenetelmä .....	15
<b>5 TUTKIMUSTULOKSET</b> .....	<b>18</b>
5.1 Seurakuntien nuorille suunnatun toiminnan uskonnollisuus.....	18
5.2 Seurakuntien nuorisotyöntekijöiden koulutustarve Pohjois-Suomessa....	23
5.3 Seurakuntien nuorisotyön tulevaisuus Pohjois-Suomessa .....	27
5.3.1 Pelkoja .....	27
5.3.2 Kehittymishaaveet .....	30
<b>POHDINTA</b> .....	<b>32</b>
<b>LÄHTEET</b> .....	<b>37</b>

## 1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää Pohjois-Suomen seurakuntien nuorisotyöntekijöiden näkemyksiä tekemästään työstä. Millaista ja kuinka sitoutunutta toimintaa he haluavat nuorilleen tarjota, kuinka ajan tasalla he kokevat omien tietojensa ja taitojensa olevan ja miltä heidän näkökulmastaan näyttää nuorisotyön tulevaisuus pohjoisessa Suomessa.

Opinnäytetyö on osa Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun tutkimusta ja kehitystä toteuttavan CENTRIA-yksikön Pohjoisen nuoriso-hanketta Ylivieskassa. Hankkeen kokonaistarkoitus on päästä selville pohjoisimman Suomen nuorisotyön tilasta ja nuorten uskonnollisuudesta, elämänhallinnasta ja osallistumisesta uskonnolliseen toimintaan. Hankkeen tavoitteena on saada tietoa nuorten sitoutumisesta kirkkoon, sekä siitä miten seurakunnan nuorisotyö voi nuorta tässä tukea. Hanke pyrkii myös selvittämään mahdollisuuksia Pohjois-Suomen seurakuntien nuorisotyön kehittämiseen.

Oulun hiippakunta, jonka alueella tutkimus on toteutettu, on maantieteellisesti laajin Suomen evankelis-luterilainen hiippakunta. Oulun hiippakunta ulottuu Kokkolan rovastikunnasta, Keski-Pohjanmaalta aina Lapin rovastikuntaan, aivan pohjoisimpaan Suomeen asti. Oulun hiippakunta on siis todella laaja ja monipuolinen alue niin kulttuurillisestikin kuin maantieteellisesti. Oulun hiippakuntaan mahtuu monen monta seurakuntaa, tapaa tehdä nuorisotyötä, ja näitä enemmän itse nuoria.

## 2 NUORISOTYÖ SYNTYY TARPEESTA

### 2.1 Lukutaidon opettajasta laaja-alaiseksi kasvatuksen ammattilaiseksi

Luterilainen kirkko on ollut pitkään olennainen tekijä kaiken kansan kasvatuksessa ja opetuksessa. Ensimmäinen suomenkielinen kirjallinen teos oli Mikael Agricolan Abckiria, joka oli kristinopinperusteet sisältänyt aapinen (Häkkinen 2007, 86). 1800-luvulla kirkon tarjoamassa, rippikoulun läpikäymiseen tähtäävässä kierto-koulussa opetettiin uskonnon ja myös lukutaidon alkeet (Lähdesmäki 1995, 120).

Perinteisen kirkon arvovalta alkoi murentua 1800-luvun loppupuolella ja rinnalle tuli uusia ja vaihtoehtoisia aatteita. Vaikutuksille alttiit nuoret oli tavoitettava kristillisen nuorisotyön pariin. Yhdistystoiminta-ajatus nosti päätään ja vuonna 1888 perustettiin useita kristillisiä järjestöjä, kuten Suomen Evankelis-luterilainen Pyhäkouluyhdistys ja Nuorten Miesten Kristillinen yhdistys (NMKY). 1900-lukua lähestyttäessä NMKY oli suuntautunut toimimaan opiskelija-ikäisiä nuorempien parissa. Tähän vaikutti se, että 1899 perustettiin Ylioppilaiden Kristillinen Yhdistys (YKY). (Launonen 2004, 49–50.)

Naisillekin haluttiin tarjota mahdollisuus kuulua liittoon ja NMKY muutti sääntöjään niin, että sekä miehet että naiset olivat nyt tervetulleita jäseniksi. Liitto toimii edelleenkin ja tunnetaan nykyään nimellä Nuorten Keskus ry. NMKY:n lisäksi 1900-luvun alkupuolella Suomeen tiensä löysi myös partiotoiminta, jolle oli tilausta nuorten parissa tehtävään työhön. Papiston mielenkiinto nuoria kohtaan keskityi ainoastaan rippikoulutyöhön, joten muu nuorisotyö jäi yhdistyksille ja heidän maallikkotyöntekijöilleen. (Kallinen & Huttunen 2005, 295–297.) Tarve ja halu tehdä nuorisotyötä ovat siis selkeästi olleet olemassa, mutta kesti kymmeniä vuosia saada työ toimimaan käytännössä. Nuorisotyö oli jo alkuvaiheessaan vahvasti

oman aikansa nuorisotyönohjaajien varassa. Moni asia on muuttunut ajan saatossa mutta vielä nykyäänkin olisi hyvä pohtia pappien suhdetta nuorisotyöhön rippikoulutyön ulkopuolella.

Sisällissodan (v.1918) jälkeisinä vuosina nuorisotyö oli leimaantunut oikeistolaiseksi ja työläisperheiden nuoret jäivät toiminnan ulkopuolelle. Nuorisotyön vaikiintuminen osaksi seurakunnan toimintaa alkoi 1930-luvulla. Nuorisotyö oli vakavamielistä toimintaa, mutta sille oli kuitenkin tarve nuorten keskuudessa. (Kallinen & Huttunen 2005, 298–299.)

Talvisota vastasi tähän kahtiajakoon. Suomi oli kärsinyt niin suuren järkytyksen, että se yhdisti valkoiset ja punaiset, työläiset ja porvarit yhteiseen uudisrakennukseen. Vihdoin kirkko alkoi tavoittaa nuoria kaikista kansanluokista. Seurakuntien aktiivisemmän roolin ottaminen nuorisotyössä johti myös monien kristillisten yhdistysten lakkauttamiseen 1950–1960-luvuilla. (Kallinen & Huttunen 2005, 303.)

Seurakunta sai osansa ajan henkeen kuuluvasta vasemmistolaisuudesta, joka vaati kirkolta sosiaalista vastuunkantoa. Toisaalta oli herännäisyyttä ja henkilökohtaista uskoa korostavat uuspietistiset liikkeet. Eri suuntiin vievät ajatusmallit johtivat vakaviin näkemuseroihin kirkon sisällä. (Launonen 2004, 118.) 1970-luku oli myös aikaa, jolloin ensimmäisen kerran havahduttiin erityisnuorisotyön tarpeeseen. Palveluoperaatio Saapas syntyi tarpeesta auttaa nuoria, joita muu seurakunnan nuorisotyö ei tavoittanut. (Kallinen & Huttunen 2005, 301–304.)

Nuorisotyö oli muuttunut vapaammaksi, kuin mitä se alun alkujaan oli. Perusteiltaan työn tavoitteet olivat kuitenkin samat kuin yli viisikymmentä vuotta sitten. Nuoria halutaan kasvattaa kristillisessä hengessä. Kirkko halusi myötäillä peruskoulun yhtenäistävää kasvatussuunnitelmaa. Kasvatus eli muutosten aikaa ja 1977 kirkko julkaisi K-ohjelman, joka oli tavoitekeskeinen kasvatusohjelma, jolla halut-

tiin lujittaa kirkon asemaa kasvattajana ja kristillisen uskon asemaa yhteiskunnassa. (Kallinen & Huttunen 2005, 304–305.)

1990-luvun alkuvuosien lama vaikutti myös seurakuntien talouteen. Resursseja vähennettiin, ja helpoimmin se onnistui ammattiryhmissä nuoriso- ja lapsityö. Lamalla oli vaikutuksensa myös nuorisotyön kohderyhmään. Vaikka Suomi lähti uuteen taloudelliseen nousuun, se ei kuitenkaan koskettanut kaikkia. Syrjäytymisen ehkäiseminen vaati entistä enemmän nuorisotyöltä, samalla kun resurssit olivat aiempaa vähäisemmät. Verkostoituminen ja yhteistyö, sekä kirkon sisä- että ulkopuolella oli tarpeen. Vuosituhannen vaihteessa kokoava toiminta tavoitti lähes puolet vähemmän nuoria kuin 1980-luvun alkuvuosina, mutta rippikoulu oli onnistunut säilyttämään asemansa lähes kaikki noin 15-vuotiaat suomalaisnuoret tavoittavana työmuotona. 2001 piispainkokouksen hyväksymä uudistettu rippikoulusuunnitelma kehottaa kiinnittämään huomiota rippikouluun osana seurakunnan muuta toimintaa. (Kallinen & Huttunen 2005, 307–309.)

## **2.2 Nuorisotyönohjaajien koulutus**

Nuoriso-opisto aloitti toimintansa Järvenpäässä 1947, ja sen tarkoituksena oli kouluttaa nuorisotyöntekijöitä. Nuoriso-opisto oli osa Seurakuntaopistoa, jonka toiminta alkoi vuonna 1945, mutta osa koulutuksesta alkoi parin vuoden viiveellä tilojen puutteen takia. Seurakuntaopisto tosin järjesti omissa tiloissaan jo muutamia kursseja pyhäkouluopettajille ja nuorisotyöntekijöille vuoden 1946 aikana. Vuonna 1949 Nuoriso-opisto toimi itsenäisesti ja koki suurta painetta vuoden mittaisen nuorisonohjaajakurssin järjestämiseen, jolla vastattaisiin seurakuntien puolaan papeista. Pappispula oli kova, ja nuorisopapin saaminen seurakuntaan haasteellista. Nuorisotyö oli myös monipuolistunut vuosien saatossa ja nuorisotyöteki-



jöille todella oli tarvetta. (Launonen 2004, 71-7.) Samaan aikaan Seurakuntaopiston opetuksen kanssa 1949 alkoi Lärkkullassa ruotsinkielinen nuorisonohjaajakoulutus (Launonen & Pesonen 2005, 273).

Nuoriso-opiston itsenäinen historia jäi hyvin lyhyeksi, sillä jo 1950 nuorisonohjaajakoulutus siirtyi kokonaisuudessaan Luther-opistoon. Syyt siirtymiseen olivat sekä taloudellisia että opintojen sisältöihin liittyviä. Koulutuksen sisältö eli ja kehittyi ja vuonna 1960 oli aika uudistaa koko koulutus. Seurakuntien tarpeesta oli herännyt ajatus nuorisotyön ja sosiaalityön yhdistymisestä. Opintoaika myös piteni reilusta vuodesta kolmeen vuoteen, joka sisälsi perus- ja käytännönkoulutusta nuoriso- ja sosiaalityön aloilta. Uuden tyyppinen koulutus jäi kuitenkin vain muutamana vuoden mittaiseksi, sillä nuorisotyönopintojen koettiin jäävän liian vähäiseksi diakoniakoulutuksen rinnalla. Nuorisotyöntekijöille oli myös kova tarve, eikä pitkä koulutus ja pieni ryhmäkoko vastanneet siihen tarpeeksi. (Launonen 2004, 77-89.)

Nuoriso-opisto ja Luther-opisto eivät olleet ainoita, jotka näkivät tarpeen nuorisotyöntekijöiden kouluttamiseen. Jo 1940-luvulla perustettiin Evankelisluterilainen Sisälähetysseura. Opetus korosti vahvasti herätyskristillisyyttä ja oli hyvin raamattuopetuskeskeistä. Koulutuksen tarkoituksena oli valmistaa vapaaehtoisia työntekijöitä seurakuntiin vain viikkoja kestäville kursseille. Vuonna 1957 perustettiin Sisälähetysopisto, joka toimi Raamattuopiston yhteydessä. Kaksivuotiset nuorisotyö- ja evankelistaopinnot korostivat opiskelijan henkilökohtaista uskoa ja itse opetuksessa suurin paino oli teologisilla aineilla. (Launonen 2004, 92-93.)

Sisälähetysseura seurasi Luther-opiston esimerkkiä pidentää opintoaika kolmeen vuoteen. Syinä olivat opiskelijoiden vaihteleva lähtötaso, opintojen kiivas rytmi ja valmistuneiden opiskelijoiden jääminen huonompaan asemaan Luther-

opistolaisten kanssa samoja virkoja haettaessa. Vuonna 1963 koulutus muuttui kolmivuotiseksi. (Launonen 2004, 90–100.)

Kolmas nuorisotyönkoulutusta tarjoava taho oli Helsingin Evankelinen Kansankorkeakoulu. Opetus aloitettiin 1949. Koulutuksen tavoitteena oli vastata seurakuntien nuorisotyöntekijöiden tarpeeseen. Ajatus ei kuitenkaan toteutunut kovin hyvin, sillä vain pieni osa valmistuneista hakeutui seurakunnalliseen työhön. Tämä tosiasia vaikutti opintojen sisältöön ja jo muutama vuosi aloittamisen jälkeen nuorisotyö ei ollut enää päävaihtoehto opinnoissa. Koulutuksessa korostettiin nyt yhteiskunnallista tietämystä ja yleissivistystä. Vuoteen 1960 mennessä opetuksen päämääränä oli nostaa opiskelijoidensa yleissivistystä ja pohjakoulutuksen tasoa. (Launonen 2004, 107–109)

Eri tahot siis toimivat suurin piirtein samaan aikaan 1940–1960-luvuilla. Painotukset opetuksessa olivat hieman erityyppisiä henkilökohtaisesta uskoon tulosta yleissivistävään koulutukseen. Kaikkien oppilaitosten perustarkoituksena oli kuitenkin kouluttaa joko vapaaehtoisia tai palkattuja työntekijöitä seurakunnan nuorisotyöhön. Tarve kouluttaa nousi suuresta tarpeesta saada koulutettuja nuorisotyöntekijöitä. Edellä esiteltyt opistot ovat tehneet vahvan pohjatyön seurakuntien nuorisoohjaajien koulutuksessa.

Opistotason koulutus laajeni kaikissa seurakunnan nuorisotyöhön kouluttavissa opistoissa kolmivuotiseksi vuonna 1976. Jo aiemmin 1960-luvun puolessa välissä laajennettu piispainkokous oli asettanut kaikille koulutuspaikoille yhtenevät vähimmäisvaatimukset opetuksen sisällöstä. Seurakunnan nuorisotyönohjaajan virkaan kouluttavaksi keskiasteen ammatilliseksi opintolinjaksi koulutus muuttui 1980-luvulla. Seuraavan kerran koulutus muuttui, kun se 1990-luvulla siirtyi ammattikorkeakoulujärjestelmään. Piispainkokouksessa tehtiin 1996 olennainen pää-

tös, jonka perusteella ammattikorkeakoulusta pystyi nyt valmistumaan seurakunnan nuorisotyönohjaajan virkaan. Nyt aiempaan keskiasteen ammatillisen koulutuksen valmiuksista poiketen valmistuva nuorisotyönohjaaja voi myös toimia yhteiskunnallisissa viroissa. Seurakunnan virkaan valmistavan koulutuksen pituudeksi muodostui kolme ja puolivuotta ja opintoihin on sisällyttävä 90 opintopisteen verran kirkon työhön liittyviä opintoja. (Diakoninvirka 2008, 31–32.)

Tällä hetkellä seurakunnan nuorisotyönohjaajana voi toimia valmistuttuaan ammattinimikkeillä yhteisöpedagogi (AMK) tai sosionomi (AMK). Suomenkielisen kirkon töihin valmistavan sosionomikoulutuksen voi hankkia Diakonia-ammattikorkeakoulun Helsingin, Järvenpään, Kauniaisten sekä Pieksämäen yksikössä. Vastaavaan virkaan mahdollistavan yhteisöpedagogin opinnot voi suorittaa Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa Ylivieskan yksikössä Raudaskylän toimipisteessä. Laajuudeltaan tutkinto on 210 opintopistettä. (Salomäki 2008, 12.)

### **2.3 Nuorisotyö alana ja ammattina**

Nuoren ympärillä on laaja ammatillinen verkosto. Nuorisotyön tarkoituksena on ohjata ja tukea nuorta löytämään oma paikkansa siinä yhteiskunnassa, kulttuurisissa ja niissä yhteisöissä, joissa hän elää ja kasvaa. Henkilökohtaisemmalla tasolla nuorisotyön haasteena on tukea nuorta kasvamaan yksilölliseksi persoonaksi. Nuorisotyöllä on myös erityinen tehtävä auttaa juuri niitä, joilla on ongelmia elämän hallinnassa sekä yhteiskunnallisella että henkilökohtaisella tasolla. Nuorisotyön erityispiirre on myös siinä, että siihen osallistuminen on nuoren suunnalta aina vapaaehtoista. (Nieminen 2007, 23–26.)

Nuorisotyötä tekevät monet eri tahot. Tavoitteellista toimintaa nuoren tukemiseksi toteuttavat esimerkiksi nuoriso- ja kansalaisjärjestöt, koulut ja seurakunnat. (Nieminen 2007, 22.) Seurakuntien nuorisotyötä määrittää kirkkojärjestys, jossa todetaan selkeästi: *Seurakunnan tulee huolehtia eri ikäisten seurakunnan jäsenten kristillisestä kasvatuksesta ja hengellisen elämän hoitamisesta.* (Kirkkojärjestys, 1993.)

Nuorisotyöntekijöiksi opiskelemaan hakeneilla lähes kaikilla on taustalla oma osallistuminen seurakunnan lapsi- tai nuorisotoimintaan. Yli puolet hakijoista on osallistunut aktiivisesti rippikoulun jälkeisinä vuosina isostoimintaan. Omat kokemukset ovat siis olennainen tekijä kirkon työhön suuntautumisessa. Joukossa on toki niitäkin, joilla ei ole minkäänlaista seurakuntataustaa. (Salomäki 2008, 23–24.)

Tutkimuksen mukaan nuorisotyöntekijöiden itsearvio omista kirkollisista taidoista on hyvin positiivinen. Tutkimukseen osallistuneet diakoniatyöntekijät ja nuorisotyönohjaajat pitivät työtään kutsumuksena ja kokivat omaavansa vahvan kirkollisen identiteetin. Tutkimuksessa vertailtiin vuosina 1998–2002 Diakista ja muista koulutuspaikoista valmistuneita diakoniatyöntekijöitä ja nuorisotyönohjaajia. Yleisesti työntekijät arvioivat taitonsa hyviksi. Valmiutensa kirkollisen identiteetin rakentamiseen ja kirkon tuntemukseen arvioivat diakoniatyöntekijät ja Diakin nuorisotyönohjaajat noin 40-prosenttisesti riittäviksi. Muualta kuin Diakista valmistuneet nuorisotyönohjaajat taas arvioivat taitonsa jopa 92-prosenttisesti riittäviksi. (Rask, Kainulainen & Pasanen 2003, 46-49.) Tutkimus näyttää selkeästi, että yleisesti kirkon nuorisotyöntekijät omaavat vahvan kirkollisen pohjan. Diakista valmistuneita diakoni- ja nuorisotyönohjaajia on myös tutkittu työnantajan näkökulmasta ja valmistuneilta olisi toivottu parempaa kirkon tuntemusta ja kirkollista sekä hengellistä identiteettiä (Niemelä 2004, 34).

Henkilökohtaista uskonnollisuutta on myös tutkittu työhyvinvointiin vaikuttavana seikkana. Mitä uskonnollisemmaksi työntekijä itsensä määrittelee, sitä paremmin hän myös viihtyy työssään. Nuorisotyönohjaajilla tyytyväisyys omaan työhön oli heikointa verrattuna muiden uskonnollisten alojen työntekijöihin. Nuorisotyönohjaajista myös lähes puolet on harkinnut alan tai työnkuvan vaihtamista. (Niemelä 2004, 179–181.)

Positiivisemmän kuvan kuitenkin antaa opiskelijoilla toteutettu tutkimus, jossa ensimmäisen ja toisen vuoden Diakin ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun (KPAMK) nuorisotyöopiskelijoilla kysyttiin kiinnostuksesta kirkon alan töihin. Vastauksissa ei ollut huimaava eroa yhden tai kaksi vuotta opiskelleiden välillä. Vahvaa motivaatiota kirkon työtä kohtaan tunsivat lähes seitsemänkymmentä prosenttia vastanneista, yli puolet aikoi hakea kirkon töihin valmistumisen jälkeen ja reilusti yli kolmenkymmenen prosentin suunnitelmissa oli pitkä työura kirkon palveluksessa. Oppilaitosten eroja verratessa on KPAMK:ssa opiskelevien motivaatio ja kiinnostus kirkon töitä kohtaan kahden vuoden opintojen jälkeen hieman suurempi kuin Diakin opiskelijoilla. Suurin ero oppilaitosten välillä tuli esiin kun opiskelijoilta oli hakuvaiheessa ja kaksi vuotta opintojen aloittamisen jälkeen kysytty kiinnostusta kirkon töihin. Diakin opiskelijoiden alkuvaiheen vahva kiinnostus kirkon töitä kohtaan oli laskenut reippaasti ja KPAMK:ssa suunta oli täysin toisen suuntainen. Raudaskylän opiskelijat kokivat saaneensa valmiuksia kirkon töihin ja sitä kautta valmistuneensa kirkon suuntaan. Seurakunnissa toteutetut harjoittelut koettiin hyvin tärkeiksi tulevaa työtä ohjaaviksi kokemuksiksi. (Salomäki 2008, 66–73.)

### 3 NUORENA SEURAKUNTALAISENA

#### 3.1 Usko tuntuu vieraalta, traditiot tutuilta

Evankelis-luterilainen uskonto on olennainen osa suomalaista kulttuuria. Uskaltaisinpä jopa väittää että jokaisella suomalaisella on jonkinlainen muisto tai kokemus seurakunnasta, riippumatta siitä määritteleekö ihminen itsensä uskonnolliseksi tai ei.

Suomalaisten kokemuksia lapsuuskodin uskonnollisuudesta tutkittaessa on iltarukous virallisestikin useimmiten mainittu uskonnolliseen kasvatukseen liittyvä muisto. Yli puolet vastaajista kertoi saaneensa yleisesti uskonnollisen kasvatuksen kotona. Kotien uskonnollista kasvatusta tarkkailtiin myös jakamalla vastaajat ikäryhmittäin. Mitä vanhemmista oli kyse, sitä uskonnollisemmaksi kotikasvatus koettiin. Ainoa poikkeama oli 15–34-vuotiaiden kohdalla sillä lähes puolet 15–24-vuotiaista koki saaneensa uskonnollista kasvatusta kotona ja seuraavaan ikäryhmään (25–34-vuotiaat) kuuluvista vain vähän yli neljäkymmentä prosenttia. Reilusti yli puolelle 15–24-vuotiaista oli myös opetettu iltarukous ja lähes kaikki olivat aikeissa myös opettaa sen omille lapsilleen. Äiti ja isoäiti mainittiin tärkeimpinä uskonnollisen kasvatuksen antajina. (Monikasvoinen 2008, 118–120.)

Kirkosta eroaminen on aiheuttanut paljon keskustelua viime vuosien aikana. Vahvimmillaan trendi on kaupunkiseurakunnissa ja miesten osuus on suurempi kuin naisten (Monikasvoinen 2008, 62.) Uskonnon merkityksen vähenemistä on perusteltu esimerkiksi sillä, että nuoret aikuiset eivät näe itseään osana suurta sukupolvien ketjua eivätkä siis ole omaksuneet uskonnollista traditiota osaksi omaa elämää. Kirkkoa instituutiona ei koeta enää välttämättömäksi uskon välineeksi. Tarve uskoa ei ole kadonnut, se on vain muuttunut. Mielenkiintoista on myös se, että

kirkosta eronneista nuorista aikuisista yli kuusikymmentä prosenttia käy kirkossa vuosittain. (Niemelä 2006, 22–25, 200.)

### **3.2 Ei kohde vaan toimija**

Nuoruus on tärkeä vaihe elämässä. Ei vain pakollinen siirtymä lapsuudesta aikuisuuteen. Nuorelta vaaditaan jo vastuuta ja toisaalta annetaan paljon anteeksi. Kokeileminen, etsiminen ja löytäminen ovat olennaisia tehtäviä, joita nuori suorittaa kootessaan tärkeää kokonaisuutta, omaa minäänsä. Matkalla lapsuudesta aikuisuuteen avainsanoiksi nousevat irrottautuminen, itsenäistyminen ja toisaalta myös kiinnittyminen uusiin sosiaalisiin konteksteihin. Seurakunnan nuorisotoiminta on yksi mahdollisuus monista, johon osallistua, ja monelle nuorelle jo jollain tavoin tuttua toimintaa lapsuudesta.

Kiinnittyminen johonkin ystävä-, harrastus- tai järjestöryhmään on hyvin olennainen nuoruuteen liittyvä asia. Kiinteisiin ystäväpiireihin ilmoittaa kuuluvansa kaksi kolmasosaa 10–29-vuotiaista. Kiinteän ystäväryhmän kanssa tavataan useamman kerran viikossa, jotkut jopa päivittäin. Nuori saattaa myös määritellä itsensä jonkin tietyn tyylin edustajaksi. Tähän liittyy usein esimerkiksi tietynlainen pukeutuminen tai pelkästään jonkin tietyn musiikkigenren kuuntelu. On todettu, että niillä nuorilla, jotka toteuttavat ryhmään kuulumista olemalla osa tyyllisesti samanlaista ryhmää, ei ole kuitenkaan niin paljon hyviä ystäviä kuin muilla nuorilla. (Myllyniemi 2009, 96–99.) Tästä voi hyvin päätellä, että nuorella on vahva tarve kuulua johonkin viiteryhmään. Jos nuori ei tunne kuuluvansa johonkin tiettyyn tiiviiseen kaveriporukkaan, haluaa hän mahdollisesti kuulua kuitenkin johonkin vapaamuotoisempaan ryhmään. Tällainen voi olla juuri jokin tyyllinen

ryhmä tai esimerkiksi seurakunnan nuorteniltoihin ja isoskoulutukseen osallistuvat nuoret.

Seurakunnan toimintoihin tutustutaan usein esimerkiksi osallistumalla kerhoihin. Alakouluikäisille suunnattua toimintaa on esimerkiksi koululaisten retket ja leirit sekä aamu- ja iltapäivätoiminta, jota tarjotaan erityisesti 7-8-vuotiaille. Nuorille olennainen on rippikoulu ja mahdollisesti sen jälkeen isostoimintaan mukaan lähteminen ja isosena toimiminen. Rippikouluun osallistui 88,5 prosenttia 15-vuotiaista vuonna 2007. Nuorten illat ja isoskoulutus ovat olennaisimmat rippikouluun liittyvien toimintojen ulkopuolelle jäävät, nuorille suunnatut toimintamuodot. Isoskoulutusta tarjosi vuonna 2007 seurakunnista 93 prosenttia, joista suurin osa toteutti sen oman seurakunnan sisällä. (Monikasvoinen 2008, 123–147.)

Nuorisobarometri 2006 tutkimuksessa on kysytty kuinka uskonnolliseksi ihmiseksi tutkimukseen osallistujat itsensä määrittelevät. Ikäjaottelussa 15–19v., 20–24v. ja 25–29-vuotiaat useimmin itsensä uskonnolliseksi määrittelivät 15–19-vuotiaat. (Myllyniemi 2006, 66.) Tässä valossa juuri yläkoulu- ja lukio- tai ammattikouluikäiset ovat oivaa työmaata seurakunnan nuorisotyölle, kunhan keksitään miten nuoret tavoitetaan. Nuorille aikuisille teetetyt tutkimuksen mukaan rippikoulu, seurakunnan työntekijä ja seurakuntanuorten toiminta olivat suurimmat vaikuttajat uskonnolliseen ja hengelliseen elämään (Murtonen 2009, 335).

Seurakuntaan nuori tutustuu viimeistään kun hän käy rippikoulun. Rippikouluikäistä 88-prosenttia kävi rippikoulun vuonna 2008 (Niemelä 2009, 11). Vuonna 2007 Oulussa rippikoulun kävi 93,8 prosenttia 15-vuotiaista ja Helsingin hiippakunnassa 76,3 prosenttia ikäluokasta (Monikasvoinen 2008, 136–137). Nämä tiedot antavat lohdullisen kuvan siitä, että rippikoulu on edelleen olennainen osa monen



nuoren elämää. Luvuista näkee myös sen, että Etelä-Suomessa trendi on jo hyvin erityyppinen kuin mitä se on pohjoisemmassa.

Tamperelaisnuorilla toteutetussa tutkimuksessa rippileiriläisiltä oli kysytty kiinnostusta lähteä mukaan isostoimintaan. Nuoret oli jaettu kolmeen eri tyyppiin, passiiviset, aktiiviset ja sosiaaliset. Vähiten kiinnostusta isostoimintaa kohtaan osoittivat passiiviset ja eniten aktiiviset nuoret. Ryhmään sosiaaliset kuuluvista nuorista hyvin moni oli kyllä innostunut lähtemään isostoimintaan mutta lopulta kuitenkin vain kolmasosa osallistui koulutukseen. Aktiivisista nuorista noin puolet lähti mukaan koulutukseen, joista suurin osa tuli toimimaan isosena. Kaverit ja heidän toimintaan mukaan lähteminen vaikutti joka neljännen isostoimintaan osallistumiseen. Samoin mahdollinen koulutuksen lopettaminen oli liitoksissa siihen miten kaverit toimivat. (Porkka 2009, 311–312.)

Viisi vuotta rippikoulun jälkeen toteutetussa kyselyssä noin puolet koki rippikoulun tärkeäksi kokemukseksi. Yli puolet menisi varmasti rippikouluun jos se olisi juuri nyt ajankohtaista. Reilusti yli puolet myös suosittelisi rippikoulua ystävänsä ja haluaisi omien lastensa käyvän rippikoulun kun se on ajankohtaista. Vastajat oli jaettu kolmeen vertailuryhmään sen mukaan olivatko he saaneet uskonnollista kasvatusta kotona. Se oliko uskonnollista kasvatusta saanut molemmilta vanhemmilta, vain toiselta vanhemmalta tai ettei ollut saanut uskonnollista kasvatusta ollenkaan vaikutti vastauksiin jonkin verran. (Niemelä 2007, 114.) Kokemuksiin rippikoulusta ei siis vaikuttanut kovin suuresti kodin uskonnollisuus vaan rippikoulu koettiin positiiviseksi kokemukseksi jota voisi suositella muillekin.

Nuorilla on suuri tarve olla osa ryhmää, kuulua johonkin. Nuorilla on myös kokemus omasta hengellisyydestään. Seurakunnilla on siis olemassa haaste järjestää

toimintaa, joka vastaisi nuorten tarpeita ja tarjoaisi samalla hyvän ja turvallisen viiteryhmän johon kuulua.

## 4 TUTKIMUSONGELMAT JA – MENETELMÄ

### 4.1 Tutkimusongelmat

Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää nuorisotyöntekijöiden näkökulmasta sitä, millaiseksi he näkevät oman työnsä ja itsensä työntekijöinä.

Tarkat tutkimusongelmani ovat

1. Miten nuorisotyönohjaajat määrittelevät seurakunnan toiminnan uskonnollisuuden? Mitä toiminnan tulee sisältää jotta sitä voidaan kutsua uskonnolliseksi?
2. Minkälaiseksi nuorisotyöntekijät kokevat oman koulutustarpeensa
3. Millaisena nuorisotyönohjaajat näkevät seurakuntien nuorisotyön tulevaisuuden Pohjois-Suomessa?

### 4.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutettiin haastattelututkimuksena. Kysymyksiä sekä haastateltavia oli alun perin 20 kappaletta molempia. Haastatteluista kappaletta tein itse, joista viisi henkilökohtaisesti paikanpäällä haastatteleamalla ja kaksi puhelimitse. Loput 13 haastattelua ovat Reetta Leppälän tekemiä. Leppälä käytti suurimmassa osassa haastatteluistaan Adobe Connect Pro-ohjelmaa, mutta myös puhelinhaastattelua sekä henkilökohtaista haastattelua. Kaikissa haastatteluissa käytettiin samaa ennalta valmisteltua kysymysrunkoa. Tutkimusaineisto jaettiin niin, että tässä tutkimuksessa olen käsitellyt koko aineistosta tietyt viisi kysymystä: Kuinka uskonnollista seurakunnan tarjoaman toiminnan tulee olla?(k:1), Mitä elementtejä vaadi-

taan, että osallistumista voidaan kutsua uskonnolliseksi?(k:2), Minkälaiseksi koet oman koulutustarpeesi?(k:3), Näetkö jotain pelkoja seurakuntasi tai seurakuntien tulevaisuudessa(k:4) ja Minkälaisia haaveita sinulla on omaa työtäsi tai seurakuntien tulevaisuutta ajatellen?(k:5). Näiden ulkopuolelle jääneet haastatteluaineistot ovat osa Leppälän Nuoret ja kirkon nuorisotyö Pohjois-Suomessa - tutkimusta. Kaikki haastattelut toteutettiin tahoillaan helmi-maaliskuussa 2009.

Kun kaikki haastattelut olivat valmiina, ne litteroitiin tekstimuotoon. Litterointi oli sanatarkka haastattelun purkaminen nauhalta kirjalliseen muotoon, jossa oli myös ne väli-ilmaisut, jotka tuntuvat olennaisilta ja ilmaisivat esimerkiksi sitä mitä haastateltava sanojensa takaa tarkoitti (Syrjälä, Ahonen, Syrjäläinen & Saari 1996, 163). Viimeiset litteroinnit olivat valmiita alkusyksystä 2009. Tällöin valikoitui lopullisesti, mistä näkökulmasta juuri tämä työ tulee Pohjois-Suomen nuorisotyötä tarkastelemaan.

Litteroinnin jälkeen jaoimme aineiston ja pääsin tutustumaan kaikkien kahdenkymmenen haastateltavan vastauksiin juuri niihin kysymyksiin, jotka tässä tutkimuksessa on käsitelty. Litteroituun aineistoon on hyvä tutustua lukemalla sitä läpi kerta toisensa jälkeen niin että se mikä on olennaista tutkimuksen kannalta alkaa hahmottua. Vastauksista osa oli ryhmitelty vastaajittain ja osa taas aihealueittain. Osa tulostetuista haastatteluista oli niin että yhden vastaajan alla oli vastaukset kaikkiin kysymyksiin 1-5 ja koska en omista tulostinta leikkasin ja liimasin vastaukset käsin muiden aiheittain olevien vastausten kanssa. Aineistoa kävin läpi värikynien kanssa ja *"hartaus"*, *"ei hartautta"*, *"rahanpuute"* ja niin edelleen saivat kaikki omat värit. Lopulta tulostepinoni saattoi näyttää kuin viisivuotias lapsi olisi löytänyt paketin tusseja, mutta minulle se oli selkeästi koodattu tulospaketti. (Syrjälä ym 1996, 163).

Kaikki seurakunnat joissa haastatteluita tehtiin kuuluvat Oulun hiippakuntaan. Paikkakunnat, joilla haastattelut toteutettiin vaihtelevat kasvukeskuksista muutamien tuhannen asukkaan kuntiin. Osassa seurakunnista oli monia nuorisotyöntekijöitä esimerkiksi jokaisessa sivukylän kappeliseurakunnassa oma ja sen lisäksi erityisnuorisotyöntekijä tai jopa useampi. Osa seurakunnista oli niin pieniä, että niissä työskenteli vain yksi nuorisotyöntekijä, joka saattoi olla jopa jaettu jonkin toisen työalan kanssa.

Oman haasteensa tutkimukseen loi se, että tutkimus oli kvalitatiivinen eli laadullinen. Tuloksia ei ollut mahdollista vain taulukoida, vaan jonkinlaisiin lopputuloksiin pääseminen vaati paljon vastausten lukemista uudelleen ja uudelleen sekä päätelmien tekemistä. Laadullista aineistoa ei ollut mahdollista jakaa raa'asti esimerkiksi ei- ja kyllä-vastauksiin vaan aineistosta tehdyt tulkinnat vaativat perusteluja, jotta lukija ymmärtää miten tuloksiin on päädytty. (Jokinen 2008, 244.)

## 5 TUTKIMUSTULOKSET

### 5.1 Seurakuntien nuorille suunnatun toiminnan uskonnollisuus

Kysymyksiin siitä, kuinka uskonnollista seurakunnan järjestämän toiminnan tulee olla (k:1) ja mitä se uskonnollinen osallistuminen sitten onkaan (k:2), vastauksia ja näkemyksiä oli yhtä paljon kuin vastaajiakin. Perusvire oli suurimmalla osalla samantyyppinen, mutta mahtui joukkoon myös muutama äärilaidan mielipide. Kysymykset ja vastaukset näihin kahteen kysymykseen ovat hyvin nivoutuneet toisiinsa, joten olen myös käsitellyt ne samassa kappaleessa selkeämmän kokonaisuuden luomiseksi. Vastauksissa oli kaksi selkeää päälinjaa, ne joiden mielestä hartaus on ehdoton osa seurakunnan toimintaa, joka jo lähes itsessään tekee tilaisuudesta kuin tilaisuudesta uskonnollisen. Toisaalta olivat ne, joiden mielestä erillisen hartauden sanoma voidaan tuoda osallistujille muutenkin kuin irrallisena hiljentymishetkenä. Seuraavassa tarkastelen vastauksia kysymyksiin näistä kahdesta päälinjasta.

Kaikille haastateltaville oli itsestään selvyys, että evankeliumia ja kristillisiä arvoja on pidettävä esillä. Se millä tavoin sanoma olisi tarjottava kuulijoille, vaihteli hartaudesta esimerkin näyttämiseen.

*--- mie velvotan mun kerhonojajailta, että ne pitää hartauden joka ikisessä kerhossa. Että en maksa muuten palkkaa, jos ette pidä. Että niiku mie oon niillekki sanonu, että jos mie palkkaan ne tekemään aidan, ja ne ei maalaa sitä, ni mie en maksa koko palkkaa. --- seurakunnalla on ainutlaatuinen mahdollisuus kertoa evankeliumia, mikään kunta ei voi kertoa sitä, 4H ei voi kertoa sitä, että meillä on erityinen mahdollisuus kertoa armosta, ja olla niiku sellanen armollinen yhteisö. (k:1, v:n)*

Yli puolet haastateltavista (12/20) oli sitä mieltä, että jos tapahtuma on seurakunnan järjestämä, on siellä vähintään oltava hartausosuus. Muutama aloitti vastauksensa tapaan: *”Ei sen tarvitse niin uskonnollista olla, kunhan siellä on se hartaus.”* Hartaus miellettiin siis hyvin olennaiseksi osaksi seurakunnan järjestämiin tilaisuuksiin. Joillekin hartaus tuntui olevan jopa itseisarvo ja toisaalla hartaus nähtiin yhtenä tapana muiden joukossa tuoda julki evankeliumia ja kristillistä sanomaa. Oli myös pari vastaajaa, joille seurakunnallisen tapahtuman luomiseksi riitti jo se, että paikalla oli seurakunnan työntekijä, mutta suurimmaksi osaksi vaadittiin muitakin elementtejä, että tilaisuutta saattoi kutsua uskonnolliseksi.

*--- jos ihminen osallistuu johonkin seurakunnan toimintaan, niin se on tietyllä tavalla aina uskonnollista. (k:1, v:e)*

Hartauden puoltajat perustelivat mielipidettään ajatuksella kuinka seurakunnalla on erityinen mahdollisuus pitää hiljentymishetki ja kertoa lapsille ja nuorille Jumalasta. Hartautta pidettiin hyvässä mielessä leimana, joka kertoo ihmisille, että nyt ollaan seurakunnan tilaisuudessa. Hartausosuutta perusteltiin sillä että, se on selkeä tapa pitää kristillisyyttä esillä. Vastauksia lukiessa nousi kuitenkin ajatus myös siitä, onko hartaus helppo tapa hoitaa *”pakollinen”* seurakuntaosuus.

*Ja olkoot se sitte vaikka syntymäpäiväkäynti niin siellä pitää olla hartaus, sen kristillisen kasvatuksen osuus. Että sit menee pieleen, jos sitä ei oo (k:1, v:i).*

*Osaks pitäis mennä nuorten ehdoilla --- mutta sitte pitää myös muistuttaa, että meidän toiminnassa täytyy olla myös sitte se seurakunnallinen puoli, että yleensä se on hartaus. (k:1, v:f)*

On tutkittu, että hartaus on yksi yksittäinen asia, joka jää nuorten mieleen positiivisena asiana. Juuri hartauden pitohetkellä saattavat nuoret purnata sen pakollisuudesta, mutta toistuva kaava tuo kuitenkin pysyvyyden ja turvallisuuden tunnetta. Vastahankaisuus herättää tietenkin kysymyksen hartauden kehittämisestä, mutta toisaalta on otettava huomioon teini-ikäisen kasvuun liittyvä *”pakko”* vastustaa. (Paananen 2005, 115–116.)

Haastatelluista ne, jotka eivät maininneet hartautta ehdottomaksi osaksi kaikkea seurakunnan järjestämää toimintaa, eivät olleet hartautta vastaan, vaan korostivat muita tapoja luoda mielikuvaa siitä, millaisia paikkoja kirkko ja seurakunta yhteisöinä ovat. Esimerkkeiksi nousivat liikuntakerhot ja muut matalan kynnyksen toiminnot. Kristillisyyden tulee näkyä, mutta sen pitää olla osa muuta toimintaa eikä irrallinen osio. Olennaisena asiana nähtiin myös se, että kristillisyyttä tuodaan kohderyhmälle sen tason mukaisesti.

*Eihän me voida edellyttää sitä, että varhaisnuoret istuu hiljaa ja kuuntelee kun me puhutaan Jumalasta ja luetaan Raamattua ja lauletaan virsiä. Niinku ei me voida mummoiltakaan vaatia, että ne tulee pelaamaan sählyä. (k:1, v:q)*

Moni mainitsi esimerkiksi sen, ettei lapsia ja nuoria kilpailuteta, vaan kaikki hakkaat saavat osallistua. Kun kerhon, nuortenillan tai nuorisokahvilan ohjaajan arvot, luomat säännöt ja läsnäolo tukeutuvat kristilliseen maailmankuvaan, on tilaisuus jo hyvällä pohjalla, vaikkei erillistä hartausosiota olisikaan. Myös kielenkäyttö mainittiin useammassa vastauksessa. Osa vastaajista oli valmiita joustamaan uskonnollisuudesta, jos se edesauttaa lasten ja nuorten tavoittamista. Ensin luodaan matala kynnyks, yhdessäoloa ja positiivinen mielikuva seurakunnasta. Jos tämä johtaa siihen, että lapsi tai nuori tulee tästä intoutuneena jonain päivänä vapaaehtoisesti jumalanpalvelukseen, on jossain onnistuttu.

*Pitääkö asian olla sillee, että siellä pohitaan vaan uskonnollisuutta? Vai onko oikein, että siellä viihytään iankaikkisuusyhteisössä? (k:1, v:g)*

*En mie tiä miten sitte vois olla, itte mie vierastan semmosta, jotenki semmosta että se hurskaus, tai hartaus olis jotenki niiku irti siitä muusta. Se on jotenki koko ajan sitä kasvamista yhdessä näitten nuorten ja lasten ja vanhempienkin kanssa. (k:1, v:l)*

Monista vastauksista nousi esiin termi matalan kynnyksen paikka. Olkoon se sitten kerho, retki tai nuorisokahvila. Paikka mihin voi tulla tai tekemistä mihin voi



osallistua riippumatta siitä, kuinka hyvin kristinuskon perusteet ovat hallussa. Osassa vastauksista kävi hyvin ilmi se, miten nuorisotyöntekijät itsekin pohtivat paljon sitä, miten tuoda kristillisyyttä ihmisille, erityisesti nuorille ja lapsille pelottamatta heitä liian leimallisella toiminnalla.

*Se pitää olla uskonnollista, mutta se ei saa olla sellaista että se on karkottava tekijä. Uskonto ja arvot on oltava läsnä siellä, mutta sekin voidaan tehdä niin monella tavalla. (k:1, v:a)*

Moni pohti sitä, että toisaalta on nuoria, jotka kaipaavat ja hakevat hyvinkin hengellistä sanomaa seurakunnan toiminnoista. Nuoret kaipaavat uskonnollista sisältöä, minkä vain seurakunta voi tarjota. Mutta aivan yhtä tavoittamisen arvoisia ovat ne, joille nuorisokahvilan gospel-musiikki taustalla on aivan tarpeeksi kristillisyyttä yhdelle illalle. Määrällisesti hyvä tavoittaminen ei saisi tapahtua sisältöjanoavien kustannuksella. Olemassa ovat myös ne nuoret ja lapset, jotka eivät kuulu mihinkään esimerkiksi harrastusryhmään ja ovat jo ehkä muutenkin lipeämässä syrjäytymisen polulle. Heitä ajatellen sisällöstä joustaminen tuntuu pieneltä uhrukselta. Jos mahdollisuutena on, että edes joku näistä nuorista tai lapsista saa jonkinlaisen pinnan mihin kiinnittyä, on evankeliumin sanoma taas toteutunut.

Jos ajatellaan kirkkoa tuotteena, on hyväksyttävä se tosiasia, että se ei edes voi "iskeä" kaikkiin nuoriin ja nuoriin aikuisiin. Huoli ja vakava huomio kannattaisi kohdentaa niihin nuoriin, jotka kokevat olevansa kristittyjä ja kirkkoon sitoutuneita, mutta etäännyvät kirkosta, koska se ei vastaa heidän tarpeitaan. Jos tuote ei "myy" kannattaisi ratkaisun etsintä keskittää ennemminkin tarjontaan, kuin asiakas- kaskuntaan. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 64–65.)

*--- pitää satsata siihen henkilökohtaiseen kontaktiin, ja silloin se pelaaminen ei oo ohjaajan mielestä ykkösjuttu, pojillehan se on. --- et sillä ohjaajalla on ihan omat tavoitteet, ei ne välttämättä siinä pelin tiimellyksessä ne pienet pojat tajuakkaa, että ne saa siinä pelaamisen ohessa myös muuta, mitä ne ei oo tullu hakemaan. --- Ei oo huono että seurakunta järjestää semmosta jos se tavottaa sellasia lapsia ja*

*nuoria, jotka ei harrasta mitään muuta, nii niillehän se on henkireikä, sit se on ihan niiku enemmän ku nyrkki silimään. (k:2, v:j)*

*--- että tavallaan mikä tahansa tilaisuus me nuorille järjestetään, niin siellä ois se hartaus, tai joku muu tällänen hetki. --- et olis joku Se miks me ollaan olemassa. Ja must ois entistä tärkeempää, nyt kun kirkkoa paljon kritisoidaan siitä miten me ollaan hukattu se sanoma, ja ollaan kauhean liberaaleja ja kaikkea, ni ihmiset odottaa sitä kirkolta. (k:2, v:m)*

Matalan kynnyksen yhteydessä tuli mainituksi kokemukset, jotka ovat aivan yhtä kristillisiä, hyviä ja tarpeellisia kuin erillinen hartauskin. Jos mahdollisesti jo syrjäytymässä oleva lapsi tai nuori saa yhden hyvän harrastuksen, turvallisen aikuisen tai kokee tullessa kuulluksi, se on paljon. Toisaalta eräs haastateltavista nosti esiin kysymyksen siitä, kun nuori ei tule seurakunnan nuorteniltaan hartauden takia, niin meneekö hän mukaan muidenkaan järjestämään toimintaan. Vastustako nuori todella niin paljon hartautta, vai onko se vain ”hyvä syy” mihin vedota seurakunnan kohdalla.

*Että ei tule sinne nuorteniltaan, koska siellä on se. Mutta mua kiinnostais sitte se, että, jos samaan aikaan olis sitte pelkästään kunnallista toimintaa, et olisko se tyttö tai poika siellä, vai syrjäytyykö se myös siitä. Mene ja tiedä. (k:2, v:i)*

Seurakunta voi myös jollekin tuntua sosiaalisesti pelottavalta paikalta. Seurakunnan nuorten toiminnalla on ”leimana” yhteenkuuluvuus. Nuorten toiminnoissa käyvät mielletään aktiivisiksi, todennäköisesti isokoulutuksessakin mukana oleviksi reippaiksi nuoriksi. Tällainen ”sisäpiiri” ei välttämättä tunnu kovin kutsuvalta, varsinkin, jos nuori on jo jollain tavoin päässyt syrjäytymään tai on sosiaalisesti arka. Mielikuva nuoresta seurakunnasta voi olla kutsuva ja toisaalta jopa pelottava. Valmiiseen ryhmään mukaan lähteminen ja pääseminen ei välttämättä ole kovin helppoa. Rakentavan yhteisöllisyyden mutta kuitenkin kaikille avoimen, kutsuvan ilmapiirin yhteensovittaminen on iso haaste työntekijälle (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 86).

Yleisesti ottaen useissa vastauksissa mainittiin, että seurakunnan on rohkeasti tuotava esiin oma erityislaatuisuutensa. Jos kirkko ei pidä evankeliumia esillä kerhoissa ja leireillä, eivät lapset ja nuoret siitä muualtakaan kuule. Uskonnollisuutta ei tarvitse erikseen harjoittaa, mutta sen on ehdottomasti oltava läsnä. Myös reilusti kaupungin tai 4H:n järjestämästä toiminnasta erottuminen mainittiin useammassakin vastauksessa.

*Mut täytyy sitte aina muistuttaa, että olemme seurakunnan kerhossa tai missä ollaanki, et pidetään se hartaus tai hiljentyminen. Että hoksaa, että se on eri ku kaupungin järjestämä juttu. (k:1, v:f)*

*--- pitää reilusti pitää esillä, että lapset tietää mihin on menossa, ja vanhemmat tietää mihin lapsensa laittaa. Ei sellaista Raamatulla päähän, vaan sen pitää olla mukavaa ja miellyttävää, kohderyhmän tasosta. (k:1, v:t)*

*--- ulkoasu voi olla sinänsä hyvinkin erilainen --- mutta se, että nuori itsekin tietää, että tässä tulee nyt jotenkin kristinusko ilmi. Että sinne mennään varta vasten hakemaan jotain kristillisyyttä (k:2, v:p)*

## 5.2 Seurakuntien nuorisotyöntekijöiden koulutustarve Pohjois-Suomessa

Haastateltujen ikä ja se kuinka kauan he olivat seurakunnan nuorisotyötä tehneet, vaihteli nuorista vastavalmistuneista pian jo eläkkeelle siirtyviin, kymmenien vuosien kokemuksen omaaviin konkareihin. Kaksi tutkimukseen osallistuneista suorittivat paraikaa yhteisöpedagogin tutkintoa työnsä ohessa. Suurin osa koki kaipaavansa koulutusta, pari ei osannut nimetä mitään erityistä, mutta tunsivat kuitenkin tarpeen kehittää itseään. Joukkoon mahtui myös muutama, jotka kokivat omaavansa kaiken tarpeellisen tiedon ja taidon työtänsä varten.

Useimmin vastauksista nousivat esiin ”nykyajan haasteet” kuten nuorten mielen-terveydenongelmat ja päihdetyö sekä sielunhoito ja atk-taitojen päivittyksen tarve.

*Ku meillä oli yks nuori, pitkään oli ja se kerran tuli kertoon kuulumisia, niin se sano: Mullon tämmönen pipolaarinen häiriö. Mä olin että herranjumala, mitä sulle on tapahtunu! (k:3, v:j)*

Tuloksia tarkastellessa jaoin työntekijät muutaman vuoden sisällä valmistuneisiin ja jo pidempään alalla olleisiin. Lisäkoulutusta kaipasivat yhtälailla vastavalmistuneet, kuin kymmeniä vuosia työssä olleet. Samoin oli myös niissä, jotka kokivat olevansa tarpeeksi koulututtuneita.

Vasta muutaman vuoden työelämässä olleilla oli selkeästi kaksi päälinjaa. Osa koki, ettei tiennyt vielä tarpeeksi ja janoi lisää koulutusta. Toisaalta oli myös ne jotka tunsivat että ovat opiskelleet viimeaikoina ihan tarpeeksi muutamalle vuodelle eteenkinpäin. Kukaan heistä ei kuitenkaan tyrmännyt ajatusta lisäopinnoista jossain vaiheessa työuraa.

*Yks iso, missä tuntuu tuntuu et koko ajan halua tietää uutta, ni meil mielen-terveyden ongelmat ja sitte miten tavallaan niissä pystyn tukemaan nuorta. Mä oon nyt yrittäny erityispedagogiikkaa opiskella tossa yliopistossa ja se on kans ollu hyvää. Et meil on muun muas näit pienryhmäriippikouluja, missä on sit tämmösiä eri oppimisvaikeuksia ja muita sopeutumisongelmia, että siihen on ollu tosi paljon hyötyä. (k:3, v:m)*

*Nyt valmistuin nii en lähe kyllä vähään aikaan mihinkään kouluun, ei oo mitää muuta tullu tehtyä ku opiskeltua vaan. (k:3, v:b)*

Haastateltavan ”m” mainitsevat oppimis- ja sopeutumisongelmat ovat hyvin yleisiä niin koulu- kuin rippikoulumaailmassakin. Kirkon työntekijöiden valmiuksia kohdata ja opettaa haasteellisia nuoria on tutkinut pro gradu-työssään Elina Hynynen, jolla tutkimusaineistona oli yhteensä 470 pappia, kanttoria ja nuorisotyönohjaajaa Lapuan, Helsingin ja Kuopion hiippakuntien alueilla. Suurin osa vastauksista, joissa arvioitiin omia valmiuksiaan opettaa nuorta, jolla on jokin käyttäytymishäiriö (AD/HD, käytöshäiriö tai uhmakkuushäiriö) keskittyi alueille ”eivät hyvät eivätkä huonot/melko hyvät”. Ammattiryhmien välillä erot eivät olleet hui-

maavat, mutta selkeästi parhaimmiksi valmiutensa arvioivat nuorisotyönohjaajat. (Hynynen 2009, 210–220.)

Maailma on muuttunut kaiken kaikkiaan paljon muutaman viime vuosikymmen aikana, ja yksi konkreettinen vastauksissakin mainittu uudistus on tietokoneet ja Internet. Tietokoneen käyttö työssä ei ole enää valintakysymys. Sekä seurakunnan sisäinen että ulkopuolelle suuntautuva ilmoittelu ja mainostaminen tapahtuvat lähinnä netin välityksellä. Nuori seurakunta myös liikkuu paljon netissä. Vuonna 2009 julkaistun Nuorten vapaa-aikatutkimuksen mukaan suurin osa nuorista pitää yhteyttä kavereihin puhelimen ja netin kautta. Aktiivisimmat puhelimen ja netin käyttäjät kuuluivat ikäryhmiin 10–14-vuotiaat ja 15–19-vuotiaat (Myllyniemi 2009, 91–92). Atk-taitoihinsa koki päivitystä tarvitsevansa muutama haastatelluista. Osa kaipasi aivan käytännön taitoja ja joku taas mainitsi netin olennaiseksi, mutta vieraaksi ympäristöksi, missä nuoret kuitenkin liikkuvat. Aktiivisin nettiä käyttävä ikäryhmä on myös juuri nuorisotyön tärkein kohderyhmä.

*PowerPoint-esitykset, mä oon pikkusen pudonnut tästä nykytekniikasta. Osaan tehdä jotain perusjuttuja, mutta tota enemmän siihen et sitä pystyis hyödyntään ja käyttään nuorisotyössä, rippikoulussa, rippikoulutyössä jne. Niin se ois hieno taito. (k:3, v:i)*

Joistain vastauksista jäi kuitenkin sellainen tuntuma, että vaikka työntekijät eivät sitä koulutustarpeissaan maininneetkaan, niin nettiympäristö on ikävä kyllä aika monelle nuorten parissa työskentelevälle vielä vieras alue.

*Trendit vaihtuu tosi nopeesti, ja niistähän mä oon ihan pihalla, niiku tää nettiympäristö. Että ne on semmosia, joista toisaalta toivoo, että tietäs enemmän, mutta toisaalta mä oon antanu ittelleni luvan olla tietämätön, niiku "täti", joka sitte, jos nuori selittää jotain ni Ai, mikäs juttu se on? että antaa sen nuoren kertoa. Että osottaa että mä oon kiinnostunu. (k:3, v:m)*

Kärjistetysti sanoen, kun nuori haluaa saada tietoa jostain asiasta, hän suuntaa nettiin. Sieltä hän löytää paljon mielenkiintoisia asioita, ihmisiä, ideologioita. Täl-

löin olisi tuhannen taalan paikka, jos oma seurakunta olisi valmiina tarjoamaan omalta taholtaan sitä mitä nuori etsii; tietoa, samanmielisiä ihmisiä, hyväksyntää, ja mahdollisuuden esittää omia mielipiteitä tai kysymyksiä anonyymisti. Internetiä ei siis voida ajatella enää pelkkänä työvälineenä muiden ohella, vaan se on nähtävä kokonaisena ympäristönä, jossa liikutaan. Vuonna 2007 kirkon evl.fi- sivuston keskimääräinen kuukausi kävijämäärä oli 122000 henkeä. Internetiä ei siis todellakaan voida sanoa vain jonkin marginaaliryhmän tavoittavaksi foorumiksi. Internetin uskuntoon liittyvät keskustelut kokivat mahdollisesti kiinnostaviksi noin joka kymmenes suomalainen, ikäryhmistä mikään ei erottunut erityisesti (Monikasvoinen 2008, 37-322.)

Erityisesti nuorille suunnattuja kristillisiä kokoontumispaikkoja on esimerkiksi Janoinen.net, joka on *”luterilaiseen tunnustukseen sitoutuva yhteisö, jonne kaikki va-  
kaumukseen katsomatta voivat tulla pohtimaan uskoa, elämää ja maailmaa.”* (Janoinen 2010). Ei siis voida suoraan sanoa, että nuoret eivät halua kuulua yhteisölliseen seurakuntaan, tai osallistua sen järjestämään toimintaan. Nuoret kokoontuvat siel-  
lä, minkä he kokevat itselleen luonnolliseksi paikaksi. Halu osallistua, ja tavoite-  
tuksi tuleminen ovat kaksi eri asiaa. Tämähän ei tietenkään koske kaikkia, mutta  
työntekijöiden olisi ehkä kannattavaa pitää rima hieman korkeammalla, eikä tyy-  
tyä siihen, että tietokonemaailmassa osaamiseksi riittää pelkkä sähköpostin lähet-  
täminen isosille. Atk-taidoissa parannettavaa löysivät sekä nuoret että vanhemmat  
työntekijät.

Haastatelluista suurin osa kaipasi siis jonkinlaista lisäkoulutusta, tai ainakin  
myönsi tarpeen omien tietojen ja taitojen päivittämiseen jossain vaiheessa. Niistä  
jotka eivät kokeneet tarvitsevansa koulutusta, voisin sanoa olevani jopa huolissa-  
ni. Maailma kehittyy kovaa vauhtia, ja mikään pieninkään seurakunta suurim-  
mankaan tunturin takana ei ole loputtomiin suojaassa *”Etelä-Suomen ongelmilta”*.

### 5.3 Seurakuntien nuorisotyön tulevaisuus Pohjois-Suomessa

Haastattelun lopuksi haastattelut saivat kertoa peloistaan ja haaveistaan seurakuntien tulevaisuutta ajatellen. Haastateltavat saivat kertoa ajatuksiaan vapaasti palaamatta koko ajan esimerkiksi kysymykseen siitä, mihin oikeasti onkaan varaa tai resursseja.

#### 5.3.1 Pelkoja

Haastateltavilta suurimpina pelkoina tulevaisuutta ja omaa työtä kohtaan nousivat vähenevät taloudelliset resurssit ja huoli siitä onko tulevaisuudessa enää nuoria joita varten työtä tehdä. Esiin nousi myös ajatuksia koko kirkkoa puhuttavasta tradition ja uudistumisen välillä taiteilusta. Huoleen taloudellisista resursseista liittyi osalla vastaajista myös ajatus nuorisotyön sisäisestä arvostuksesta. Jos paikkoja joudutaan vähentämään, vähennyksien epäiltiin tapahtuvan ennemmin lapsi- ja nuorisotyöstä kuin esimerkiksi pappien viroista. Moni mainitsi haasteeksi vähenevät nuoret, ikäluokkien koosta ja kiinnostuksesta muiden tahojen tarjoamiin toimintoihin johtuvan kävijämäärän vähenemisen. Useita myös pelotti se, että seurakunnan nuorisotyö menettää kirkollisen *"leimansa"*.

Taloudellisen taantumien aiheuttamia haasteita työntekijöiden vähentämisen lisäksi oli se, että nuorille ei ole mitään tarjottavaa. Tähän vaikuttaa tietenkin myös työntekijöiden määrä. Kaksi haastateltavista oli myös huolissaan siitä, tarjotaanko nuorille sitä mitä he todella tarvitsevat.

*Jos meiltä vähennetään se yksi virka, monta hyöää juttua jää järjestämättä. (k:4, v:f)*

*Mie järjestäisin mieluiten semmosta toimintaa, joka tukis nuorten hengellistä kasvua, että vaikka mie nään, että isoskoulutus on hyvin tärkeätä, mutta jos se on pelkkä isoskoulutus, ni se ei tue kenenkään mitään kasvua. Varsinkaan tällasena kuin se meillä nyt on. (k:5, v:n)*

Käytännön toimintaan suunnatuista varoista oltiin myös huolissaan, sillä jos kirkolla ei ole tarjota mitään muuta kuin isoskoulutus, mihin nuori voi rippileirin jälkeen lähteä mukaan, voi olla hyvin mahdollista, että seurakunta menettää otteen taas yhdestä nuoresta. Taloudellisiin huoliin liitettiin myös nuorisotyön arvostus seurakunnassa. Työ on pitkälti ehkäisevää, ja työn tulosten taloudellisen kannattavuuden näyttö on vaikeaa. Eräs seurakuntansa ainoa nuorisotyöntekijä näki hyvin pelottavana sen tilanteen, kun hän itse tulee joskus jäämään eläkkeelle. Tuleeko tilalle ketään? Pohjois- Suomessa työntekijöiden vähentäminen on vakavasti otettava huoli. Jos omalla paikkakunnalla ei ole seurakunnan nuorisotoimintaa, ei nuori voi hypätä ratikkaan ja huristaa seuraavan seurakunnan alueelle var-tissa. Välimatkat ovat pohjoisessa pitkiä ja jopa oman seurakunnan tilaisuuksiin on pakko saada autokyyti vanhemmilta tai nuortenilta tai muu tapahtuma jää välistä.

*Jos kirkolla ei oo mittään annettavaa, ni nuoret helposti lipeää sen riparin jälkeen, jos ei oo muuta ku se isoskoulutus.(k:4, v:n)*

*Että mikä on nuorisotyön ja tekijöiden tulevaisuus tulevaisuuden kirkossa, jos pennit vähenee konkreettisesti. Tilanne on se, että meillä esim. naapuriseurakuntaan tuli neljä uutta papinvirkaa yhtäkkiä ja yksi nuorisotyönohjaajan virka on nyt jäissä. --- Se oli kirkkoherran näkemys. (k:4, v:g)*

*Että sitten ku täältä lähtee pois tavalla tai toisella niin tuleeko tilalle ketään. Se on niikun se pelko (k:4, v:i)*

Ajatuksia nousi myös olemassa olevien taloudellisten- ja työntekijäresurssien jär-kevä suuntaaminen ja keskittäminen.



Nuorille on hirveästi mahdollisuuksia nykypäivänä. Monet harrastavat useana päivänä viikossa, eivätkä tarvitse seurakuntaa ”tekemisen puutteeseen”. Aivan pohjoisimman Suomen pienissä kylissä nuoret myös vähenevät aivan konkreettisesti, eivätkä siis vain ”juokse mielenkiintoisemman harrastuksen” perässä. Ikäluokat pienenevät ja samalla kaupungit vetävät nuoria perheitä puoleensa.

*No, pienenevä kylä. Nuoret häviää tai nuorten ryhmä pienenee ja pienenee, että riittääkö nuoria nuorisotyöhön. --- mitä oon kahtonu niitä ripikouluun osallistuvien määriä. Ei voi puhua samana päivänäkään. --- Niitä on ollu joskus aikoinaan sata vai mitä niitä nyt oli ja jos aattelee että nyt niitä on 37 plus muualla kävijät. (k:4, v:s)*

Vastauksissa kysymykseen siitä, kuinka uskonnollista seurakunnan tarjoaman toiminnan tulee olla, näkyi esimerkiksi ilmaisia ”leimallinen”, ”SE juttu”, ”omaleimaisuus” ja kysyttäessä peloista, nousi vahvasti esiin näiden edellä mainittujen menettäminen. Ajan hengessä on pysyttävä, ja tarjottava nuorille sitä mitä he tarvitsevat. Muuten pian koittaa tilanne, jossa ei tarvitse tarjota mitään kenellekään. Samalla täytyy pitää mielessä erityislaatuinen työnäky, sana ja evankeliumi. Yhtälö on mielenkiintoinen ja erittäin haastava

*Ja sitte se, että jos työntekijöillä ei oo rohkeutta pitää seurakuntaa esillä, ja maallistuttaa (k:4, v:n)*

*Niin, siis se että tota, ei pidä mennä siihen, että kaikkia pitää miellyttää. Että syn ti on syn ti, ja laki on laki, mutta myös evankeliumi on evankeliumi. --- Jos kirkko ja kristillinen seurakunta lopettaa toivon jakamisen, niin kuka sitä sitten jaksaa. (k:4, v:q)*

Kirkon on tehtävä kirkon työtä, koska jos kirkko ja sen työntekijät eivät tee sitä, ei sitä tee kukaan muukaan. Toisaalta halutaan antaa mahdollisuus osallistua toimintaan sitoutumatta, ja toisaalta halutaan edustaa pysyviä arvoja, ja juuri sitä sitoutumista ja jatkuvuutta. Osa haastatelluista oli huolissaan nuorten, ja yleisesti ihmisten maallistumisesta. Osa vastauksista näkyi myös pelko itse kirkon maallistumisesta kohtaan.

*Jos kirkko ei uskalla olla kirkko, ni ei sitä korvaa mikkää muukaan. (k:4, v:o)*

Toisaalta seurakunnan jäsenet vähenevät, verotuspohja vähenee, nuoria pitäisi tavoittaa sekä suuria määriä että niitä joista ei kukaan muu pidä huolta. Samalla pitäisi olla ”järjen ääni” maallistuvassa kulutusyhteiskunnassa ja tarjota perinteisiä arvoja ja toimintatapoja. Tavoittaa ja olla kumartelematta joka suuntaan. Pääosin pelkoina nähtiin nuorten kaikkoaminen ja toisaalta kirkon laistaminen perusarvoistaan tavoittamisen takia.

*Että jos hukataan sitte kokonaan tämä meidän, ensinnäkin sanoma, mutta sitte myös ne nuoret, että ku tämä maailma muuttuu niin paljon. Ja nytki trendinä tämä, että erotaan kirkosta, ja et miten me saadaan ne nuoret vakuutettua siitä että tässä ois niiku... hyvä juttu! --- ni on se vaarana, että myös seurakunta lähtee siihen mukaan, ja me hukataan se meidän ydin. Ja sit, et me ei lähettäis kilpailemaan niilla mitä muilla on, ni miten me saadaan se sanoma nuorille myytyä. Ni sehän on sellanen niiku aiankaikkinen haaste. Että se, että muut jutut vie nuoret. (k:4, v:m)*

### 5.3.2 Kehittymishaaveet

Lopuksi haastateltavilta kysyttiin millaisia toiveita tai kehittämideoita heillä olisi omaan työhönsä ja oman seurakuntansa nuorisotyöhön. Ajatukset olivat erilaisia, ja niistä näkyi hyvin se, että jokainen käsitteli kysymystä juuri oman työnsä näkökulmasta. Toiset kaipasivat mahdollisuutta tukea paremmin nuorten henkilökoh- taista uskossa kasvua, jollekin riittäisi se, kun saisi edes tilat nuorten kohtaamiselle.

Moni vastaaja kaipasi jonkinlaista päivitystä omaan työnkuvaansa. Sekä työpanoksen sisällölliseen suuntaamiseen sekä käytännön keskittämiseen

Monessa vastauksessa pohdittiin sitä, mikä toiminnoista oikeasti kannattaa, pitäisikö jotain muuttaa tai jopa lopettaa. Kaikki uudistaminen ei siis ole taloudellisista resursseista kiinni, vaan usein tarvitaan vain rohkeutta luopua vanhasta ja lähteä kokeilemaan jotakin uutta. Nuorten ja lasten mielipiteiden ja ideoiden kuunteleminen koettiin hyvänä pohjana työn uudistamiselle.

*Plus sitte et jokainen työmuoto nää työmuotovastaavat he keräävät ympärilleen kehittämistyöryhmän ja myöskin nuorilta ja varhaisnuorilta ja näiltä kehittämistyöryhmän jäseniltä yhdessä keräävät ideoita siitä, mikä on järkevää, mikä on mielekästä, mihin kannattaa panostaa, mitä ehkä kannattaa jättää pois. (k:5, v:c)*

Perustyön kehittäminen toimivaksi ja jatkuvaksi oli myös työntekijöiden toiveissa. Toiveissa oli löytää sentyyppisiä kerhoja, että lapset kävisivät niissä, ja saada nuortenillat sellaisiksi, että niissä kävisi muitakin kuin rippikoululaiset ja isokset. Muutamalla seurakunnalla oli yksinkertaisesti pula tiloista, joissa nuoria voitaisiin kohdata.

*Luultavasti saamme [paikannimi] ihan muutaman vuoden sisällä hyvät tilat, mutta [paikannimi] menee varmaan 20 vuotta. Ja ei niitä [paikkakuntalaisten nimi] lohduta hyvät tilat 50 kilometrin päässä. Että tota se olis yks semmonen kehittämisyhtymä. Ja tiloihin liittyy myös tämä toinen juttu, ku meillä ei oo leirikeskusta eli me nukutaan aina ja pidetään leirit tässä seurakuntatalolla ja nuorisotiloissa, tässä meillä on hyvät tilat, mut upee ois jos tässä ois vaikka neljä neljän hengen huonetta ---. (k:5, v:i)*

Tulevaisuuden toiveet eivät olleet erityisen huikentelevaisia. Pari vastaajaa kaipasi lisää resursseja etsivään työhön. Yksi isomman seurakunnan vastaajista toivoi yhteisiä linjoja koko seurakunnan alueelle, jotta tarjonta nuorille olisi tasa-arvoista. Haaveet olivat kaiken kaikkiaan realistisia ja käytännön työhön liittyviä.

## POHDINTA

Aihe oli mielenkiintoinen ja aineisto laaja. Kaksikymmentä vastaajaa eri puolilta Pohjois-Suomea antoivat monipuolisen kuvan Oulun hiippakunnan alueella tehtävästä seurakuntien nuorisotyöstä. Haastatteluun tiedonkeruumenetelmänä olen hyvin tyytyväinen, sillä jopa litteroinnin jälkeen vastauksista pystyi lukemaan mitä haastateltu oikeasti tarkoitti. Vaikka henkilökohtaisesti en kaikkia vastaajia haastatellutkaan, koen että pystyin ”*kuulemaan*” heidät paremmin kuin, jos tiedonkeruutyyppeiksi olisi ollut erilainen, esimerkiksi kirjallinen kysely.

Yllätyksenä ei tullut miten henkilökohtaisella tasolla nuorisotyötä tehdään. Pitkään alalla olleista voi melkein sanoa, että nuorisotyö on heille elämäntapa. Kuten aiemmin teoriaosassa on tullut ilmi, nuorisotyö on myös hyvin raskas ala. Moni on harkinnut alanvaihtoa, mikä on tietenkin huolestuttava seikka. Ajattelen työhön uupumisen olevan vankasti kiinni siinä, miten henkilökohtaisella tasolla työtä tehdään sekä myönteisessä että kielteisessä mielessä. Toisaalta nuorisotyö on ala, jolle haluaa antaa paljon. Usein siltä myös saa paljon. Mitä pidempään työskentelee samalla paikkakunnalla, sitä kauaskantoisemmin työnsä tulokset näkee. Saman asian kääntöpuolena on se, että työpaikan ja mahdollisesti paikkakunnan vaihtuessa voi mennä hyvinkin pitkään ennen kuin todella näkee työnsä tuloksia. Nuorisotyö on arvokasta ennaltaehkäisevää työtä, jonka tuloksia ei välttämättä tule koskaan näkemään juuri se, joka tilanteen on joskus laittanut liikkeelle.

Muutama vastaajista koki, että nuorisotyö on aina se joka väistää ja joustaa. Siitä, miten tosissaan seurakunnan nuorisotyönohjaaja otetaan erilaisissa nuorisotyöntöryhmissä, kokemukset olivat hyvin erilaisia. Mieliä ei ollut aivan yhtenäinen, mutta päällimmäisenä jäi kuitenkin tuntu, että moni nuorisotyöntekijä oli

harmissaan siitä miten heitä työntekijöinä arvostetaan sekä kirkon työntekijöinä, että kasvatuksen ammattilaisina.

Työntekijöiden alanvaihtohaaveita ei ole vaikea ymmärtää. Työtä tehdään omalla persoonalla ja elämäkokemuksella. Usein taustalla ovat omat seurakuntakokemukset ja usko Jumalaan. Kirkon töissä kun ollaan, oma henkilökohtainen usko joutuu aivan erilaisen pohdinnan alle kuin muiden työnantajien alaisuudessa. Itse ajattelen, että nuorisotyö on kaiken kaikkiaan haastava ja vaativa ala, jossa oma usko voi olla todellinen voimanlähde tai vaihtoehtoisesti sen suuri hengellinen hapuilu voi aiheuttaa vielä ylimääräistä taakkaa työntekijälle. Tietenkin kirkon nuorisotyönohjaajalta voidaan odottaa että hänen arvonsa ja opetuksensa omaavat kristillisen pohjan, mutta työnkuvaan kuuluu paljon muutakin kuin kristityn esimerkkinä oleminen. Oma usko työkaluna vaatii paljon oman uskon pohdintaa ja ei ole täysin mahdoton ajatus, että nuorisotyönohjaaja asettaa kovat vaatimukset itselleen *”hyvänä kristittyinä”* ja tällöin usko ei ole enää voimaa antava tekijä.

Nuorisotyöntekijöiden kokemasta koulutustarpeesta olen hieman huolissani. Toisaalta oli monia, jotka kaipaivat paljon kaikenlaista. Heidän vastapainonaan olivat taas ne, jotka eivät kokeneet tarvitsevansa mitään päivitystä. Nuoriso on tietenkin perusteiltaan samanlaista vuodesta toiseen. On kasvaminen, itsenäistyminen, epävarmuus ja muut nuoruuteen liitettävät peruseikat, mutta on myös paljon uusia ilmiöitä, jotka muuttuvat lähes vuoden välein, ja olisi hyvin toivottavaa että nuorisotyöntekijät pysyisivät edes jonkin verran mukana näissä *”uusissa tuulissa”*.

Kirkosta eroaminen ja yleinen maallistuminen huolettivat osaa työntekijöistä. Toiset olivat huolissaan taloudesta, toiset taas siitä riittäisikö kävijöitä. Teoriaosassa viittasin tutkimuksiin, joiden mukaan suomalaiset kuitenkin pitävät kirkkoa posi-

tiivisena asiana ja iltarukouskin kuuluu vielä monen kodin perinteisiin. Uskon on sanottu muuttuneen henkilökohtaisemmaksi ja kirkon tarpeellisuus uskon väli-  
neenä on käynyt monille tarpeettomaksi. Onko siis todella niin, että suurin huoli  
on kirkkoon kuulumattomuus? Vai olisiko mahdollista kohdistaa voimavaroja  
myös niiden uskovien ihmisten tavoittamiseen, jotka eivät kuulu kirkkoon? Yksi  
mieleenpainuvimpia rivejä kaikista haastatteluista oli, kun eräs työntekijä kertoi  
pitävänsä poikakerhoa, johon kuului kaksi vanhoillislestadiolaista ja loput kuusi  
eivät kuuluneet kirkkoon. Nämä lapset jotka, eivät kuuluneet kirkkoon olivat sen  
ikäisiä, että kuulumattomuus liittyi selkeästi siihen että, vanhemmat eivät kuulu-  
neet kirkkoon. Heidän vanhemmillaan täytyi kuitenkin olla positiivinen mielikuva  
seurakunnasta, koska he olivat laittaneet lapsensa seurakunnan kerhoon.

Kirkosta eroamiseen liittyvä keskustelu on saanut minut usein miettimään sitä,  
millaista lapsi- ja nuorisotyö oli silloin kun tämän hetken 30–40-vuotiaat olivat  
kouluikäisiä. Minkä verran lapsityöhön satsattiin rahaa, entä nuorisotyölle tiloja?  
Olisiko mahdollista, että muutaman vuosikymmenen takaa löytyisi jotain, minkä  
välttäminen tänä päivänä johtaisi erilaisiin tilastoihin sitten, kun tämän vuoden eka-  
luokkalaiset ovat kolmekymmentä. Minkälaisen mielikuvan seurakunnasta he siir-  
tävät lapsilleen?

Eräältä haastateltavalta sain palautetta, että kysymykset olivat hyviä ja saivat poh-  
timaan omaa työtä. Toivon että hän ei ole ainoa, joka on jäänyt pohtimaan itseään  
kirkon nuorisotyöntekijänä. Uskonnollisuuteen liittyvien kysymysten toivon he-  
rättäneen pohdintaa siitä, mitkä oikeasti ovat työntekijän tai seurakunnan tavoit-  
teet nuorisotyössä. Tavoittaa paljon nuoria vai järjestää hieman sisällöllisempää  
toimintaa muutamille kiinnostuneille? Hyvässä tapauksessa tavoitteisiin kuuluu  
tietenkin molempia.

Nuorisotyöntekijän ei kuulu leikkiä nuorta ja tietää ja osata kaikkea mitä nuorikin. Mutta toivoisin hyvin hartaasti, että nuorisotyöntekijät muistaisivat sen, miten ainutlaatuinen mahdollisuus heillä on päästä nuorten maailmaan. Työntekijän vastuulle jää se, miten hän pärjää siinä maailmassa. Riittävätkö omat tämänhetkiset tiedot ja taidot todella siinä monipuolisessa todellisuudessa, jossa nuoret tällä hetkellä elävät.

Viimeisenä haluan palata pelkoihin ja toiveisiin. Omat pelkoni alan tulevaisuudesta liittyvät paljon siihen, miten lyhyitä osa toiveisiin liittyvistä vastauksista oli. Ensikesän rippikoululaiset ovat mahdollisesti jo aivan eri maailmasta kuin toissakesänä konfirmoidut. Kyllä minun mielestäni kehittymiseen liittyvien haaveiden pitäisi olla jotain muutakin, kuin se, että saataisiin oikeat yöpymistilat. Totta kai on erittäin tärkeää, että perusasiat ovat kunnossa, mutta seurakunnassa, jossa nuoriso- ja leirityötä on tehty jo pitkään, olisi tämän tyyppisten asioiden oltava kunnossa ja painopisteen sisällöllisessä kehittämisessä. Edellä mainittu on siis vain yksittäinen esimerkki ja myönnän että, en tunne kyseessä olevan seurakunnan taloutta tai toimintaa muutenkaan. Mielestäni se kuitenkin ilmaisee hyvin todellisuutta siitä, missä tilassa nuorisotyön kehitys joissain seurakunnissa on.

Kaikkien niiden tuskastuneiden hetkien jälkeen joita, olen opinnäytetyöni parissa viettänyt, olen kuitenkin hyvin iloinen valinnoistani. Ennen ensimmäisten haastattelujen tekoa öisin näin painajaisia nauhan loppumisesta ja päivisin olin huolissani siitä, löytäisinkö oikeaan paikkaan. Suurimman osan omista haastatteluistani tein henkilökohtaisesti Pohjois-Suomessa. Ainoa pettymys ensimmäisellä retkelläni Oulun pohjoispuolelle oli se, että porot pysyttelivät piilossa. Haastatteluiden tekeminen oli mukavaa ja tilanteet luonnollisia. Joidenkin haastateltavien kanssa olisin voinut jutella vaikka koko päivän nuorisotyöstä. Opinnäytetyö antoi paljon

eväitä tulevaa omaa työtäni varten ja herätti toivottavasti myös haastateltavat poh-  
timaan itseään nuorisotyöntekijöinä.



## LÄHTEET

- Diakoninvirka 2008. Kirkkohallituksen 15.8.2007 asettaman työryhmän mietintö Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto. Sarja C:9. Saatavissa: [http://kappeli.evl.fi/KKHAsa.nsf/7b71ae23c1dcb5bcc22572980062dd0b/6e7f733229475795c225734100222e16/\\$FILE/Diakonaattity%C3%B6ty%C3%B6ryhm%C3%A4.%20Mietint%C3%B6.%20Telos%201.pdf](http://kappeli.evl.fi/KKHAsa.nsf/7b71ae23c1dcb5bcc22572980062dd0b/6e7f733229475795c225734100222e16/$FILE/Diakonaattity%C3%B6ty%C3%B6ryhm%C3%A4.%20Mietint%C3%B6.%20Telos%201.pdf) Luettu 18.2.2010.
- Hauta-aho, H. & Tornivaara, S-M. 2009. Kirkosta kiinni! Suomen evankelisluterilainen kirkko, Kirkkohallitus, Kirkkopalvelut ry. Helsinki: Kirjapaja.
- Hynynen, E. 2009. Hankalia tapauksia vai valmiuksien puutetta? Rippikoulun opettajien valmiudet opettaa nuoria, joilla on käyttäytymishäiriö. Teoksessa T. Innanen & K. Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus 2009. 210–224.
- Häkkinen, K. 2007. Mikael Agricolan teokset ja kieli. Teoksessa K. Häkkinen & T. Vaittinen (toim.) Agricolan aika. Helsinki. BFJ Finland Oy. 86
- Jokinen, K. 2008. Miten laadullinen tutkimus vakuuttaa? Teoksessa K. Lempiäinen, O. Löytty & M. Kinnunen (toim.) Tutkijan kirja. Tampere: Vastapaino. 243-250.
- Kallinen, E. & Huttunen, T. 2005. Ennen meitä – 100 vuotta kristillistä nuorisotyötä. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy. 295–310.
- Kirkkojärjestys 8.11.1991/1055 v. 1993 Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kirkkoj%C3%A4rjestys%208.11.1991> Luettu 23.3.2010.
- Launonen, P. 2004. Nuorisonohjaajasta nuorisotyönohjaajaksi. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyönohjaajien koulutus ja ammattitaidon muuttuvat tulkinnat 1949–1996. Helsinki. Diakonia ammattikorkeakoulun julkaisuja A tutkimuksia 8.
- Launonen, P. & Pesonen, M. 2005. Koulutuksen haasteet – katekeetasta kasvatuksen ammattilaiseksi. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy. 267–279.
- Lähdesmäki, K. 1995. Nuorisotyön esikuvat ja ensiaskeleet. Teoksessa E. Saarinen (toim.) Näkyjä ja puurtamista. Kirkon nuorisotyöntekijät – Kyrkans Ungdomsarbetare r.y. 50 vuotta. Kirkon nuorisotyöntekijät – Kyrkans Ungdomsarbetare ry. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 120–129.
- Monikasvoinen kirkko, Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2004-2007. 2008. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 103. Tampere. Kirkon tutkimuskeskus.

- Murtonen, S. 2009. Rippikoulun merkitys nuoren aikuisen uskonnollisessa elämänkaares-  
sa. Teoksessa T. Innanen & K. Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimus-  
keskuksen julkaisuja 107. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 329-349.
- Myllyniemi, S. 2009. Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Opetusministeriö,  
Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisoasiain neuvottelukunta. Helsinki: Yliopistopaino Oy.
- Myllyniemi, S. 2006. Nuorisobarometri 2006. Teoksessa T-A Wilska (toim.) Uskon asia.  
Nuorisobarometri 2006. Opetusministeriö. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisoasiain neu-  
vottelukunta. Nuorisoasiain neuvottelukunta, julkaisuja 34. Nuorisotutkimusseura, julkai-  
suja 67. Helsinki: Nykypaino. 14–89.
- Niemelä, K. 2004. Uskonko niin kuin opetan? Seurakuntatyöntekijä uskon ja elämän risti-  
paineessa. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 85. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Niemelä, K. 2006. Vieraantunut vai pettynyt? Kirkontutkimuskeskuksen julkaisuja 95.  
Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Niemelä, K. 2009. Johdanto. Teoksessa T. Innanen & K. Niemelä (toim.) Rippikoulun to-  
dellisuus. Tampere: Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. 5-13.
- Niemelä, K. 2007. Rippikoulusta aikuisuuteen. Pitkittäistutkimus rippikoulun merkitykses-  
tä ja vaikuttavuudesta. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 99. Tampere: Kirkon tutki-  
muskeskus.
- Nieminen, J. 2007. Vastavoiman hahmo – Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt  
ja eetos. Teoksessa T. Hoikkala & A. Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien  
perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/nuorisotutkimusseura,  
julkaisuja 76, 21-43.
- Paananen, T. 2005. Nuorteniltojen puolesta. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen  
(toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy, 109–118.
- Porkka, J. 2009. Rippikoulusta seurakunnan vapaaehtoistyöhön – Iseksi haluamisen mo-  
tiivit ja odotukset. Teoksessa T. Innanen & K. Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus.  
Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus 2009. 311-  
328.
- Rask, K., Kainulainen, S. & Pasanen, S. 2003. Koulutuksen antamat valmiudet seurakunta-  
työhön, Vuosina 1998–2002 valmistuneiden diakoniatyöntekijöiden ja kirkon nuoriso-  
työnohjaajien sekä heidän esimiestensä käsityksiä kirkollisista valmiuksista. Diakonia-  
ammattikorkeakoulun julkaisuja A tutkimuksia 4. Helsinki: Multiprint.
- Salomäki, H. 2008. Kirkolliselle alalle hakeneiden uskonnollinen tausta ja uravalinta. A:  
Tutkimusraportteja-Forskningsrapporter Vaasa: Waasa Graphics Oy.
- Syrjälä, L. Ahonen, S. Syrjäläinen, E. Saari, S. 1996. Laadullisen tutkimuksen työtapa. ja.  
Helsinki: Kirjayhtymä.